

Oversigt over grænsehindre inden for rigsfællesskabet

Dato: 24. april 2019

Grænsehindre inden for rigsfællesskabet¹

Grænsehindre, hvor der pågår et arbejde mellem danske og færøske/grønlandske myndigheder

Emne/hindring	Minister- /landsstyreområde	Beskrivelse	Status
Sygedagpenge	DK: Beskæftigelsesministeriet (STAR) FÆ: Almanamálaráðið (Landsstyreområdet for Sociale Anliggender) GRL: Departementet for Arbejdsmarked	<p>En person, der er bosiddende på Færøerne, og som er beskæftiget på et grønlandsk skib og betaler skat af denne indkomst i Grønland, har ikke ret til færøske sygedagpenge, idet det både er et krav, at vedkommende har fast bopæl og er fuldt skattepligtig på Færøerne.</p> <p>Det kræver grønlandsk adresse at få sygedagpenge (kaldet arbejdsmarkedsydelse) i Grønland, og vedkommende er derfor også afskåret fra at modtage ydelser efter grønlandsk lovgivning.</p>	<p>Grænsehindringen vedrører alene flytning mellem Færøerne og Grønland.</p> <p>Skal grænsehindringen løses i færøsk lovgivning, er det nødvendigt med regelændringer. Der er planlagt ændringer i sygedagpengelovgivningen på Færøerne, hvor en løsning på grænsehindringen kan tages i betragtning. Ændringerne kan tidligst foreligge i 2019.</p> <p>Der pågår tillige et lovforberedende arbejde i Grønland i forhold til den samlede forsørgelseslovgivning, hvor der forventes at ville blive taget højde for grænsehindringen. Lovændringen forventes tidligst vedtaget i foråret 2020.</p>

¹ Grænsehindre inden for rigsfællesskabet kan være områder, hvor en forskellig retstilstand i de enkelte rigsdelen kan skabe uensartede forhold eller hindringer, fx ved flytning mellem rigsdelen. Ved visse hindringer kan der være behov for at arbejde for at ændre retstilstanden, mens en forskellig retstilstand på andre områder kan være velbegrundet.

Der skal koordineres nærmere mellem grønlandske og færøske myndigheder med henblik på gensidighed i løsningen.

Sygedagpenge

DK: Beskæftigelsesministeriet (STAR)
FÆ: Almannamálaráðið (Landsstyreområdet for Sociale Anliggender)

For at modtage færøske sygedagpenge er det et krav, at man har fast bopæl på Færøerne og er fuldt skattepligtig på Færøerne. Det betyder, at en person, der er fastboende i Danmark, men som arbejder og betaler skat af denne indkomst på Færøerne, ikke har ret til sygedagpenge efter færøsk lovgivning.

Retten til sygedagpenge efter dansk lovgivning er grundlæggende betinget af, at den indkomst, der indgår i beregningsgrundlaget for udbetaling af sygedagpenge, kan beskattes i Danmark. Dog er der i sygedagpengelovens § 4, stk. 2, hjemmel til at udbetale sygedagpenge til en person, hvis indkomst ikke er beskattet i Danmark, når indkomsten kan beskattes på Færøerne (eller i Grønland), og den pågældende ikke har – eller ikke længere har – ret til sygedagpenge eller anden erstatning for tab af indtægt efter lovgivningen for Færøerne (og Grønland), og den pågældende i øvrigt enten har ophold i Danmark, eller har ophold på Færøerne eller i Grønland, og indtægten er erhvervet ved beskæftigelse i Danmark eller på dansk skib.

Efter denne bestemmelse vil en person, der er fastboende i Danmark, men som arbejder på Færøerne, således kunne have ret til danske sygedagpenge, hvis sygedagpengelovens øvrige betingelser er opfyldt.

Færøerne vil undersøge, i hvilken udstrækning problemet kan afklares i færøsk lovgivning i de situationer, hvor der ikke vil være ret til danske sygedagpenge.

Færøerne har planlagt ændringer i sygedagpengelovgivningen, hvor grænsehindringen kan tages i betragtning. Ændringerne kan tidligst foreligge i 2019.

**Social pension
(Førtidspension)**

DK: Beskæftigelsesministeriet
(STAR)
FÆ: Almannamálaráðið
(Landsstyreområdet for Sociale
Anliggender)
GRL: Departementet for Fami-
lie, Ligestilling og Sociale
Anliggender

Lov om social pension gælder ikke for Færøerne og Grønland. Dansk folke- eller førtidspension kan ikke udbetales ved fast bopæl på Færøerne eller i Grønland.

Ved flytning fra Færøerne til Danmark standses den færøske folke- eller førtidspension. Der kan dog normalt udbetales dansk folkepension uden fornyet ansøgning. En færøsk førtidspension tilkendt før 1. januar 2003 kan normalt konverteres til en dansk førtidspension efter tilsvarende danske regler fra før 1. januar 2003. Er den færøske førtidspension tilkendt efter 1. januar 2003, skal den pågældende ved flytning til Danmark søge om førtidspension efter de gældende danske regler.

Ved flytning fra Danmark til Færøerne udbetaler Færøerne den færøske folkepension. Folkepensionsalderen på Færøerne er dog 67 år, i Danmark er den aktuelt 65 år. Ved dansk førtidspension tilkendt før 1. januar 2003 er der normalt ret til en tilsvarende færøsk førtidspension. En tilkendt førtidspension efter lov om social pension (førtidspension tilkendt efter regler herom gældende fra 1. januar 2003) kan ikke sidestilles med en færøsk førtidspension, og derfor skal der ved flytning til Færøerne søges om førtidspension efter færøske regler.

Ved flytning fra Grønland til Danmark standses den grønlandske folke- og førtidspension, og der kan søges om dansk folkepension eller førtidspension. Folkepensionsalderen i Grønland er 65

Den 11. december 2018 mødtes beskæftigelsesministeren med den grønlandske naalakkersuisoq for sociale anliggender og justitsområdet og det færøske landsstyre-medlem for sociale anliggender.

På mødet var der enighed om, at der ikke er væsentlige grænsehindringer på alderspensionsområdet, og at der alene skulle søges en løsning på førtidspensionsområdet.

På mødet var der endvidere enighed om at arbejde for tre initiativer for at løse hindringen på førtidspensionsområdet:

- 1) Automatisk tilkendelse af førtidspension i den tilflyttede rigsdel for personer med førtidspension fra Danmark eller højeste førtidspension fra Grønland eller Færøerne.
- 2) At førtidspensionister, der ikke automatisk kan tilkendes førtidspension i den rigsdel, de flytter til, skal kunne medtage deres førtidspension ved flytning til rigsdelen i maksimalt 12 måneder.
- 3) Udveksling af oplysninger, der kan ned-sætte sagsbehandlingstiden.

Løsningen kræver lovgivning i alle tre rigsdeler. Arbejdet hermed er igangsat. Der forberedes lovforslag i alle tre rigsdeler med forslag om ikrafttræden 1. januar 2020.

år.

Ved flytning fra Danmark til Grønland standses udbetalingen af den danske folke- eller førtids-pension, og den pågældende må søge om pension i Grønland. De grønlandske pensionsregler afviger væsentligt fra de danske.

Årsagen til hindringerne er forskellig retstilstand inden for rigsfællesskabet. Nordisk konvention om social sikring finder ikke anvendelse inden for rigsfællesskabet.

En arbejdsgruppe på embedsmandsplan bestående af repræsentanter fra henholdsvis Færøerne, Grønland og Danmark har i en rapport fra juni 2016 kortlagt rigsdelenes pensionsregler og afdækket de hindringer, som kan opstå ved flytning inden for rigsfællesskabet. Rapporten op-ridser en række løsningsmuligheder, herunder muligheden for overgangsregler ved flytning mellem rigsdelenene, om principper i nordisk konvention om social sikring kan anvendes mv., men indeholder ingen konkrete anbefalinger.

Manglende retsvirkninger af medmoderskab

DK: Børne- og Socialministeriet
GRL: Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen

Reglerne om medmoderskab i børneloven for Danmark indebærer, at en kvinde, der føder et barn, og kvindens ægtefælle eller partner kan aftale, at ægtefællen eller partneren skal være medmor til barnet. Dette medmoderskab har samme retsvirkninger som et faderskab.

Der er ikke taget stilling til, om medmoderskab etableret i Danmark kan tillægges retsvirkninger

Reglerne om medmoderskab gælder ikke for Grønland.

Det er aftalt med Grønland, at lovgivningen om faderskab forelægges selvstyret med henblik på ajourføring, herunder at reglerne om medmoderskab sættes i kraft for Grønland. Børne- og Socialministeriet udarbejder oplæg hertil, der forelægges for selvstyret,

i Grønland. Manglende retsvirkninger af medmoderskab kan have betydning i en række relationer, fx forældreskab, forældremyndighed, forsørgelsespligt, arveret og ret til sociale ydelser.

inden lovgivningsarbejdet igangsættes. Tidsplan for arbejdet forventes udarbejdet foråret 2019.

Handicapbil

DK: Børne- og Socialministeriet
FÆ: Almannamálaráðið
(Landsstyreområdet for Sociale Anliggender)

Færøerne:

En handicapbil i Danmark eller på Færøerne bevilges ikke efter de samme betingelser. Kombinationen af danske registreringsafgifter og sociallovgivning, herunder forskellig behovsvurdering, vanskeliggør flytning med handicapbil.

Personer, der flytter fra Færøerne til Danmark, oplever, at de ikke kan medbringe handicapbil til Danmark, idet de ikke opfylder betingelserne for bevilling af en handicapbil i Danmark.

Der er ikke erfaringer med hindringer for så vidt angår danske statsborgere, der medbringer en handicapbil til Færøerne.

Børne- og Socialministeriet har været i dialog med Færøernes Repræsentation. På Færøerne kan der bevilges støtte til betaling af den udenlandske restgæld for en handicapbil, som borgeren har fået bevilget støtte til fra et andet land.

En tilsvarende regel findes ikke i Danmark. Efter de danske regler kan der alene ydes et rente- og afdragsfrit lån til betaling af registreringsafgift til personer, der ved indrejse her i landet medbringer en handicapbil.

Den færøske socialforvaltning kan give tilladelse til, at en borger tager sin handicapbil med til udlandet, selvom lån til bilen ikke er tilbagebetalt. De danske myndigheder vil dog afvise at overtage lånet, jf. ovenfor. Borgeren bliver derfor nødt til at betale hele restgælden selv, inkl. den del, der er beregnet som støtte, hvis borgeren vælger at tage bilen med til Danmark.

I det afklarende arbejde har problemstillingen dog vist sig at have et begrænset omfang. Der oplyses fra færøske side om 1-2 sager årligt om flytninger med handicapbil fra Færøerne til Danmark.

De danske og færøske myndigheder er fortsat i dialog om at finde en løsning på problemstillingen. Det forventes, at der findes en løsning inden sommeren 2019.

Indførsel af kæledyr til/fra Grønland

DK: Miljø- og Fødevareministeriet/Fødevarestyrelsen
FÆ: Heilsufrøðiligu Starvstovuni (Levnedsmiddel-, veterinær- og miljøstyrelsen)
GRL: Veterinær- og Fødevaremyndigheden i Grønland (VFMG)

Gældende regler for privat ikke-kommerciel flytning:

Fra DK til GL:

Man skal have en tilladelse til indførslen fra Grønlands Repræsentation i København eller Fødevarestyrelsen alt efter dyrearten. Derudover skal visse andre krav være opfyldt.

Fra FO til GL:

Man skal have en tilladelse til indførslen fra Grønlands Repræsentation i København eller Fødevarestyrelsen alt efter dyrearten. Foruden tilladelsen skal visse andre krav være opfyldt.

Fra DK/FO til GL:

Regler om indførsel og udførsel af kæledyr i Grønland hører under Fødevarestyrelsens ressortområde. Dog er flere områder, som fx zoonoser (herunder rabies) og dyrevelfærd overtaget af selvstyret.

En ændring af reglerne for at indføre kæledyr i Grønland skal derfor ske i tæt samarbejde mellem Veterinær- og Fødevaremyndigheden i Grønland og Fødevarestyrelsen. Der er visse love og bekendtgørelser, som skal udarbejdes eller ændres af Veterinær- og Fødevaremyndigheden i Grønland. Det vil være mest hensigtsmæssigt, at disse er på plads, før Fødevarestyrelsen ændrer indførselsreglerne til Grønland.

Veterinær- og Fødevaremyndigheden i Grønland har haft en bekendtgørelse om forbud mod hold af særlige dyr i høring, som Fødevarestyrelsen afgav bemærkninger til primo februar 2019. En endelig version af denne bekendtgørelse er en forudsætning for den efterfølgende udarbejdelse af Fødevare-

			<p>styrelsens bekendtgørelse om ind- og udførsel af levende dyr til Grønland.</p> <p>Afhængigt af ikrafttrædelsestidspunktet for Veterinær- og Fødevarermyndighedens bekendtgørelse, forventes det, at Fødevarerstyrelsens bekendtgørelse vil kunne træde i kraft i løbet af 2019 eller i starten af 2020 og grænsehindringen dermed vil være løst.</p>
Medtagelse af lægemidler	<p>DK: Sundheds- og Ældreministeriet</p> <p>FÆ: Heilsu- og innlendismálaráðið (Landsstyreområdet for Sundheds- og Indenlandsanliggender)</p> <p>GRL: Departementet for Sundhed</p>	<p>Efter lægemiddelloven må private personer kun indføre (humane) lægemidler til eget forbrug efter regler i gældende bekendtgørelse om privates indførsel af lægemidler. Efter reglerne kan private personer fra lande, der ikke er medlem af Den Europæiske Union eller omfattet af EØS-aftalen, højst medbringe lægemidler til 3 måneders forbrug.</p> <p>Borgere fra Færøerne og Grønland kan derfor medbringe lægemidler til eget forbrug i indtil 3 måneder ved rejser til Danmark, mens borgere fra EU/EØS kan medbringe lægemidler til længere tids forbrug. Grønland oplever ikke dette som et problem.</p>	<p>Sundheds- og Ældreministeriet og Landsstyreområdet for Sundheds- og Indenlandsanliggender er fortsat i dialog om en afklaring af grænsehindringen. De færøske myndigheder har oplyst, at en del af problemet er løst ved de gældende regler om sundhedsydelse til færøske borgere under midlertidigt ophold i Danmark. Reglerne gælder i tilfælde af pludseligt opstået eller forværret sygdom, ulykkestilfælde og lignende. Færøske borgers adgang til lægemidler i Danmark i ikke-akutte situationer forudsætter regelændringer, som er under afklaring med henblik på en endelig løsning af grænsehindringen.</p>
Kørekortområdet	<p>DK: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet</p> <p>GRL: Departementet for Infrastruktur</p>	<p>Et <u>grønlandsk kørekort</u> giver indehaveren ret til at føre samme køretøjer i Danmark, som det berettiger til at føre i Grønland, i indtil 90 dage efter det tidspunkt, hvor betingelsen om sædvanlig bopæl er opfyldt. Ifølge kørekortbekendtgørelsen skal indehavere af et grønlandsk kørekort bestå en kontrollerende køreprøve for at få ombyttet kørekortet til et dansk kørekort.</p>	<p>Transport-, Bygning- og Boligministeriet og Departementet for Boliger og Infrastruktur er blevet enige om en løsning på grænsehindringen om grønlandske kørekort.</p> <p>Løsningen indebærer, at grønlandske kørekort fremover anerkendes til permanent kørsel i Danmark ved sædvanlig bopæl på be-</p>

Dette anses for at være nødvendigt, idet de grønlandske vej- og trafikforhold afviger væsentligt fra de danske, herunder i forbindelse med køreuddannelse, manglende motorveje og landeveje samt næsten ingen lyskryds.

tingelse af, at indehaveren tager to køretimer (rutinetimer) hos en kørelærer, hvor der indgår by-, landevejs- og motorvejskørsel.

Kravet om rutinetimer skal sikre, at indehaveren af det grønlandske kørekort har den rette kørsels erfaring til at køre permanent i Danmark. Såfremt indehaveren af et grønlandsk kørekort ønsker at ombytte sit kørekort til et dansk kørekort, vil det fortsat være muligt efter at have taget en kontrollerende køreprøve. Ordningen er således et frivilligt alternativ til den kontrollerende køreprøve.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet arbejder i øjeblikket på at implementere løsningen, hvilket kræver en ændring af kørekortbekendtgørelsen mv., som forventes at træde i kraft den 1. juli 2019.

Tildeling af dansk administrativt personnummer til færinger bosat på Færøerne

DK: Økonomi- og Indenrigsministeriet
FÆ: Heilsu- og innlendismálaráðið (Landsstyreområdet for Sundheds- og Indenlandsanliggender)

Efter CPR-loven tildeles et dansk personnummer til en person, der skal folkeregistreres (bopælsregistreres) i CPR med bopæl i Danmark. Danske myndigheder kan herudover få adgang til at tildele såkaldte administrative personnumre til brug for myndighedens sagsbehandling. Det er ikke efter CPR-loven muligt at give en myndighed adgang til at tildele et administrativt personnummer alene på baggrund af en persons danske statsborgerskab eller vedkommendes eget ønske herom. CPR-loven gælder ikke for Færøerne. Færøerne ønsker, at det afklares, om der er et generelt behov for at kunne udstede

Det daværende Social- og Indenrigsministerium sendte den 15. september 2016 et brev til Landsstyreområdet for Sundheds- og Indenlandsanliggender. Dels foreslås en løsningsmodel til at skabe den fra Færøernes side ønskede adgang til at få udstedt NemID på Færøerne. Dels oplyses, at det er ministeriets opfattelse, at der med den øgede brug af administrative personnumre hos de danske myndigheder er et godt grundlag for at imødekomme også færingers behov for adgang til danske administrative personnumre. Brevet er vedlagt et notat om begge pro-

danske personnumre til færinger efter anmodning, eller om der bør findes sektorspecifikke løsninger for tildeling af et dansk administrativt personnummer, hvis en færøsk sektormyndighed vurderer, at der er et konkret behov herfor i forbindelse med en færings kontakt til danske myndigheder.

blemstillinger. Der pågår på Færøerne fortsat overvejelser herom.

Nordiske grænsehindringer

Grænsehindringer, hvor der pågår et arbejde mellem danske og færøske/grønlandske myndigheder

Emne/hindring	Minister- /landsstyreområde	Beskrivelse	Status
Medicinal eksport og returnering af importeret medicin	DK: Sundheds- og Ældreministeriet FÆ: Heilsu- og innlendismálaráðið (Landsstyreområdet for Sundheds- og Indenlandsanliggender)	<p>Færøerne er ikke medlem af EU og regnes derfor som et tredjeland inden for medicinalområdet. Det indebærer bl.a. to problemer for det færøske apoteksvæsen: 1) at apoteker ikke kan eksportere magistrelle lægemidler (fremstillet efter recept til en enkelt patient) til Danmark, 2) at apoteker ikke kan returnere lægemidler fra danske grossister, siden nye krav til lægemiddelemballage trådte i kraft den 9. februar 2019 for at forebygge forfalskede lægemidler i den legale distributionskæde.</p> <p>Færøerne ønsker problemet løst ved, at de danske myndigheder sidestiller de færøske apoteker med danske apoteker.</p>	<p>Sundheds- og Ældreministeriet og Landsstyreområdet for Sundheds- og Indenlandsanliggender er fortsat i dialog om en afklaring af grænsehindringerne.</p> <p>For så vidt angår eksport af magistrelle lægemidler til Danmark (1) må dette løses i forhold til konkrete lægemidler, som færinger bosiddende i Danmark har behov for. De færøske myndigheder har nu identificeret et problem i forhold til et bestemt produkt. Muligheden for at indføre produkter med dette indholdsstof er under afklaring.</p> <p>Med hensyn til returnering af importeret medicin (2) er der fortsat dialog om mulige løsninger. På baggrund af negativ vurdering fra Kommissionen af mulighed for at sidestille færøske apoteker med danske, er der i december 2018 afholdt en fælles workshop mellem de danske og færøske sundhedsmyndigheder om identifikation af eventuelt mulige praktiske løsningsforslag. Der arbejdes efter workshoppen videre med mulige løsningsforslag, der i givet fald vil kunne forelægges Kommissionen.</p>